

Les ombres de la justícia

No aconseguiran que abandone les meues conviccions democràtiques. Estic molt afectat per les notícies que m'han arribat, però no vull parlar en calent, sé que molta gent espera això, que ara isca el pare de Guillem i llance qualsevol barbaritat. No els donaré cap satisfacció. Les meues denúncies continuen intactes: crec que l'assassinat del meu fill és producte de tot allò que en la transició es va oblidar i que no va canviar i que continua viu a la nostra societat encara que no vulguem veure-ho. Però tot i que la justícia m'ha defraudat, continuaré actuant com el que sóc: un demòcrata". Guillem Agulló reaccionava així, amb un enuig contingut i dominat per la prudència, un dia després de saber per una periodista que quatre dels joves involucrats en l'assassinat del seu fill havien quedat en llibertat.

Una sentència previsible. Des del passat dilluns dia 26, Gerardo Damián Mora, Juan Manuel Sánchez, Francisco García i José Camilo Cunat ja poden dormir fora de la presó de Castelló, on han passat internats dos anys i nou mesos després d'haver-se lliurat voluntàriament per "aclarir" la seua participació en el crim que costà la vida al jove nacionalista Guillem Agulló, l'11 d'abril del 1993. L'acte que els deixava en llibertat sense fiança va ser signat pels magistrats de la secció segona. Únicament citava que "ja no subsistien els requisits exigibles en l'article 502 de la Llei d'Enjudiciament Criminal". El passat mes d'abril del 1995, el mateix tribunal havia signat un acte per a prorrogar la presó preventiva dels detinguts durant dos anys més.

Només feia una setmana que la vista oral havia acabat i a l'hora de tancar aquesta informació encara no s'havia dictat la sentència. No obstant, i segons la legislació vigent, si els inculpats han estat posats en llibertat només pot ser perquè la sentència encara no publicada els absol o els imposa penes inferiors a

Quatre dels cinc acusats per la mort de Guillem Agulló han estat alliberats abans que es faça pública la sentència.

La decisió del Tribunal, encara per justificar, ha causat estupor i preocupació.

aquelles que ja han acomplert. En tots dos casos, els detinguts tindran dret a rebre compensacions econòmiques pel temps passat dins la presó. Només Pedro Cuevas, el cinquè involucrat, que ja quan es va lliurar a la forces d'ordre públic es va autoinculpar com a autor material de l'assassinat del jove Guillem, continua detingut.

La notícia no sols ha estranyat la família de la víctima. El fiscal del cas, en declaracions al diari *Levante*, es manifestava "sorpès" però manifestava que "es pot recórrer contra qualsevol acte". L'acte del Tribunal no aclareix per què se'ls ha donat la llibertat i el fiscal, que continua mantenint la petició de penes de 28 i 26 anys per als acusats per un delictes d'assassinat, ha manifestat que demanarà explicacions.

No hi ha hagut en la història judicial recent molts casos pareguts. En destaca el de l'assassinat del parlamentari basc per la coalició abertzale HB Josú Muguruza. En aquella ocasió, el policia Àngel Duce i l'ultra Ricardo Sáenz de Ynestrillas van ser detinguts

RAFA GIL

Guillem Agulló, pare del jove assassinat: "No impediran que continue sent un demòcrata."

i acusats del crim. Després de passar més de dos anys en presó i abans de fer pública la sentència, el tribunal va alliberar Ynestrillas. Pocs dies després es feia pública la sentència absolutòria. El veredictes va ser molt polèmic perquè un dels tres membres del Tribunal va manifestar el seu desacord i va afirmar que era partidari de condemnar Ynestrillas. Duce seria condemnat a cent anys de presó i res no s'ha sabut de l'encaputxat que l'acompanyà en l'assassinat, tot i que ell mateix va dir en un primer moment que era Ynestrillas.

Tots dos casos han estat envoltats d'elements polítics indefugibles. Aquest ha estat en el cas Agulló el primer motiu d'enfrontament entre l'acusació per un costat i la defensa i el tribunal per un altre: la motivació política del crim. Per als acusadors

—tant el fiscal com les acusacions particulars—, queda clarament provat que Guillem va ser assassinat per tenir una determinada adscripció política. Les relacions del grup agressor amb formacions ultradretanes i el seu comportament durant els fets: cantant el “Cara al sol” i cridant que perseguen els antinazis, són els fonaments utilitzats. Per a la defensa, el judici s’ha polititzat, i, segons declarava a la premsa un dels advocats defensors, “s’ha realitzat un judici paral·lel que ha perjudicat els acusats”. En tot cas, durant del procés ha quedat clara la dificultat dels tribunals per encarar aquests judicis amb crims amerats de “substància política”. L’interès obligat de no fer judicis polítics ha acabat llevant coherència a les investigacions.

Política judicial. En el seu desig de despolititzar el procés, la defensa ha tingut l’ajut del Tribunal, que ha impedit les investigacions que en aquesta línia suggerien els advocats de l’acusació. Aquest fet va tancar moltes portes i va restar bona cosa de coherència a les seues argumentacions. De fet, va marcar amb un dubte tot el procés, que s’ha fet encara més gran amb la decisió d’alliberar el quatre detinguts.

L’actitud del Tribunal va provocar la retirada del cas de l’acusació promoguda per l’associació juvenil Maulets, que, a més, va rebre una multa de 100.000 pessetes per haver presentat una recusació del tribunal. En aquell moment, Maulets ja preveia un resultat semblant al que auguren els alliberaments. El grup ha fet un comunicat en el qual declara que “La decisió del tribunal deixa impune un assassinat” i que “la impunitat amb què queda l’assassinat del

Pedro Cuevas (dalt) és l’únic detingut que continua a la presó. Gerardo Damián Mora (baix) ha estat un dels quatre alliberats. Segons diversos testimonis ell colpejava i subjectava Guillem en el moment en què va ser apunyalat per Pedro Cuevas.

nostre company Guillem Agulló fa responsable al tribunal de les possibles futures agressions feixistes que es puguin produir perquè amb la seua decisió anima els feixistes”. En una última declaració ideològica, Maulets manifesta: “A partir d’ara, ja sabem el que podem esperar de la justícia i la legalitat espanyoles: permisió amb els assassins i la violència feixista. En aquesta situació no hi ha garanties per la lliure expressió i manifestació de les idees de tot el món en condicions d’igualtat”. Maulets ha anunciat també que organitzarà actes de protesta per aquesta decisió.

La família de la víctima, també en un comunicat públic, ha volgut aclarir que les decisions del tribunal han de respectar-se però que poden no ser compartides. Segons declaren “amb allò que s’ha vist i s’ha sentit en el judici públic hi ha prou perquè la decisió del Tribunal produeca un rebuig natural. A Guillem Agulló, no sols el mataren físicament, l’acorralaren i l’encalçaren amb cops de puny i puntellons fins que li donaren una navallada en un colp decidit i segur, sinó que també el mataren moralment, en culminar l’assassinat amb signes i vïctors feixistes en un acte de confirmació del sentit polític de la seua acció”.

Tots els advocats esperen l’explicació del Tribunal sobre la decisió d’alliberar els quatre detinguts per perfilar les seues pròximes estratègies. El procés jurídic, doncs, continuarà a ben segur perquè tant el fiscal com l’advocat de la família Agulló es plantegen la presentació de recursos, que poden arribar al Tribunal Suprem; però els dubtes sobre l’actitud de la justícia jo no podran aturar-se.

Jordi Sebastià

VICENT A. JIMÉNEZ